

Den 28. marts 2022
FVM 167

GRUNDNØTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag om ændring af udfasningsperioden for spor af de tre genetisk modificerede rapstyper Ms1xRf1, Ms1 x Rf2 og Topas 19/2 (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om yderligere forlængelse af de eksisterende overgangsbestemmelser for udfasning af genetisk modificeret raps Ms1xRf1, Ms1xRf2 og Topas 19/2, som ikke længere er godkendt, men for hvilke der kan forekomme små mængder utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold i fødevarer og foder. De tre rapstyper har tidligere været tilladt markedsført i henhold til reglerne om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer i EU, men rettighedshaverne valgte i 2007 ikke at søge om forlængelse af markedsføringstilladelse. Tilladelse til at markedsføre produkterne blev derfor trukket tilbage i 2007. Samtidigt blev der i 2007 givet tilladelse til, at der i en udfasningsperiode på fem år accepteredes utilsigtet og teknisk uundgåelig forekomst af de pågældende organismer under en tærskelværdi på 0,9 pct. Yderligere blev virksomheden, der var ansvarlig for markedsføring, pålagt at sikre, at frø fra de tre GM raps forsvinder fra markedet. Udfasningsperioden er efterfølgende blevet forlænget ad flere omgange (i 2012, 2016 og 2019) samtidig med, at tærskelværdien er blevet nedsat til 0,1 pct. I nærværende forslag lægges op til, at udfasningsperioden forlænges med yderligere tre år, hvori der fortsat må forekomme op til 0,1 pct. utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af de pågældende raps i fødevarer- og foderkæden. Ifølge rettighedshaveren kan der stadig på trods af de foretagne tiltag for at udrydde rapsen og en fortsat faldende forekomst stadig forefindes meget små spor af de tre rapstyper i fødevarer og foder. Forslaget forventes sat til skriftlig afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med forventet frist den 11. april 2022. En vedtagelse af forslaget vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark og EU. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af beslutningerne 2007/305/EC, 2007/306/EC og 2007/307/EC angående udfasningsperioden for spor af genetisk modificeret Ms1xRf1 (ACS-BNØØ4-7xACS-BNØØ1-4) hybrid olie-frø-raps, Ms1xRf2 (ACS-BNØØ4-7xACS-BNØØ2-5) hybrid oliefrø-raps og Topas 19/2 (ACS-BNØØ7-1) oliefrø-raps, og produkter afledt heraf efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foderstoffer (GMO-forordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i GMO-forordningens artikel 8 og 20.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget, inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til skriftlig afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) med forventet frist den 11. april 2022.

Formål og indhold

Ifølge forslaget forlænges de eksisterende overgangsbestemmelser for genetisk modificeret raps Ms1xRf1, Ms1xRf2 og topas 19/2 som fastsat i Kommissionens beslutninger nr. 2007/305/EU, 2007/306/EU og 2007/307/EU i yderligere tre år.

De tre rapstyper har tidligere været tilladt markedsført i henhold til reglerne om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, men den rettighedshavende virksomhed Bayer CropScience valgte i 2007 ikke at søge om forlængelse af markedsføringstilladelserne. Tilladelserne til at markedsføre produkterne blev derfor trukket tilbage i 2007. Samtidigt blev der i 2007 givet tilladelse til, at der i en udfasningsperiode på fem år accepteres utilsigtet og teknisk uundgåelig forekomst af materiale fra de pågældende organismer under en tærskelværdi på 0,9 pct. Yderligere blev de ansvarlige for markedsføringen pålagt at gennemføre en række tiltag for at sikre, at frø fra rapsene forsvinder fra markedet.

Tilbagetrækningsfristen blev i 2012 forlænget med yderligere fem år for de tre rapstyper, idet det havde vist sig, at der stadig kunne forekomme små spor af GMO'erne i fødevarer og foder. Tærskelværdien for det utilsigtede eller teknisk uundgåelige indhold blev samtidig nedsat til 0,1 pct. Desuden blev der stillet en række krav til Bayer CropScience om at tage foranstaltninger for at sikre den effektive tilbagetrækning fra markedet og om at rapportere om denne tilbagetrækning til Kommissionen. Tilbagetrækningsfristen er efterfølgende blevet forlænget med yderligere tre år indtil 31. december 2019 og senere med yderligere tre år til 31. december 2022.

Rettighederne til markedsføring af de tre raps er i mellemtiden overgået til firmaet BASF SE, som i oktober 2021 meddelte, at der på trods af gennemførelsen af de fastsatte foranstaltninger og en fortsat faldende tendens stadig kan forefindes meget små spor af de tre rapstyper i fødevarer og foder. Ifølge BASF SE skyldes de fortsatte fund, at rapsfrø kan overleve i jorden i lang tid, samt at den landbrugsmæssige praksis i de lande, hvor de pågældende GM raps har været dyrket, ikke har været effektiv i forhold til at udrydde den.

I forslaget fra Kommissionen lægges op til, at udfasningsperioden forlænges med yderligere tre år, hvori der fortsat må forekomme op til 0,1 pct. utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af de pågældende raps i fødevarer- og foderkæden. Samtidig stilles fortsat krav til BASF SE's foranstaltninger for at sikre den effektive udfasning fra markedet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart gældende i Danmark.

Konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle konsekvenser og vurderes ikke at indebære administrative byrder for erhvervet. Forslaget vurderes at have positive konsekvenser for erhvervet, idet der i en fortsat periode på tre år vil kunne tolereres utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af de tre raps i fødevarer og foder i små mængder (op til 0,1 pct.). For indhold af ikke-EU-godkendte GMO'er i fødevarer og foder gælder ellers en nul-tolerance, således at fødevarer og foder med målbart indhold heraf ikke må markedsføres i EU.

De tre GM raps har tidligere været risikovurderet og godkendt i EU på baggrund af risikovurderinger, som fastslår, at der ikke er risiko forbundet med markedsføringen. Forslagets forlængelse af udfasningsperioden vurderes derfor ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark eller i resten af EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Biodynamisk Forbrugersammenslutning mener ikke, der bør gives forlænget tilladelse til spor af de tre rapstyper. Foreningen er ikke enig i vurderingen af, at tilstedeværelse af små spor af rapsene ikke vil have negative effekter på menneskers og dyrs sundhed eller på miljøet. Forbrugersammenslutningen er af den opfattelse, at GMO'er generelt er farlige for sundhedens opretholdelse.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre medlemsstaters holdninger til forslaget. Det forventes dog på baggrund af tidligere afstemninger, at der vil være et kvalificeret flertal for forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering som fastsat i GMO-forordningen.

De pågældende raps har tidligere været tilladt til markedsføring som fødevarer, foder og til anden brug og har på den baggrund været vurderet ikke at have negative effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet. Indholdet af materiale fra de tre raps er reduceret til under 0,1 pct., og de virksomheder, der var ansvarlige for markedsføring, pålægges at gennemføre en række yderligere tiltag for at sikre, at produkterne forsvinder fra markedet. Det vurderes derfor, at en forlængelse af udfasningsperioden med yderligere tre år ikke påvirker beskyttelsesniveauet i negativ retning.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.